

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 27CoE/21/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8617201348
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8617201348.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a sudcov JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. a JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej, v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, zastúpeného spoločnosťou Advocate, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, proti povinnému N. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. č. XXX, o vymoženie sumy 94,83 EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č.k. 5Er/66/2017 - 12 zo dňa 17. januára 2020 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie ako exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sp. zn. EX 23689/16. Exekučným titulom vo veci bol rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu zriadeného pri Asociácii pre arbitráž zo dňa 17.03.2016 sp. zn. SRSAspA 06297/15, pričom nárok oprávneného vychádzal zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi oprávneným a povinným dňa 17.09.2013. S odkazom na § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 41 ods. 2 písm. d/, § 44 ods. 2, § 243d, § 243h ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku, § 4 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, ustanovenia smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica Rady“), po preskúmaní predloženého exekučného titulu postupom podľa § 44 ods. 2, 3 Exekučného poriadku, exekučný súd vyhodnotil uzavretú zmluvu o úvere ako spotrebiteľskú zmluvu, na základe ktorej medzi oprávneným, poskytovateľom úveru, a povinným vznikol spotrebiteľský vzťah. Skonštatoval, že formulárová rozhodcovská zmluva uzavretá súčasne so zmluvou o úvere nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná, zmluvné podmienky boli vopred pripravené bez možnosti zmeny ich obsahu. Dojednanie takejto rozhodcovskej zmluvy k spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatná. Spotrebiteľovi bolo postupom veriteľa, oprávneného znemožnené brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade podania žaloby na rozhodcovskom súde. Rozsudok vydaný rozhodcovským súdom bez platne zverenej právomoci v zmysle platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy je ako exekučný titul rozporný so zákonom, nevykonateľný, odporujúci dobrým mravom. Žiadosť o udelenie poverenia preto zamietol.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Medzi stranami bola platne uzavretá nevýhradná rozhodcovská zmluva, ktorú povinný podpísal po riadnom oboznámení s jej obsahom, proti ktorému nemal žiadne výhrady. Nevýhradná rozhodcovská zmluva dáva obom zmluvným stranám na výber možnosť podania žaloby na všeobecnom súde, resp. na rozhodcovskom súde. Možnosť mimosúdneho riešenia sporov upravená v Zákone o spotrebiteľských úveroch pripúšťa rozhodcovské konanie, a takáto možnosť je upravená tiež v smernici č. 2005/48/ES. Rozhodcovská zmluva v tejto veci preto nemôže byť posúdená

ako neprijateľná zmluvná podmienka, je platná a právomoc rozhodcovského súdu bola daná individuálne dojednanou zmluvou. Na podporu svojich tvrdení poukázal na viacero súdnych rozhodnutí, Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 14C/214/2014, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/107/2015, Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2Er/464/2015, rozsudok Vrchného soudu v Olomouci sp. zn. 12Cmo/13/2010, a.i.

3. Odvolací súd príslušný na rozhodnutie v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 9a Exekučného poriadku, v znení účinnom do 31.03.2017, v zmysle v zmysle § 243h ods. 1 tohto zákona. Odvolací súd vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

4. Vo vzťahu k otázke rozsahu preskúmvacej právomoci exekučného súdu odvolací súd uvádza, že exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku o.i. oprávnený a zároveň povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súlad so zákonom. Ak je oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok, je exekučný súd oprávnený skúmať, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať a či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. V prípade zistenia nedostatku v tomto smere, t.j. pri zistení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky je nutné konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, čo má za následok materiálnu nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Toto spolu s princípmi dôslednej ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu dáva exekučnému súdu oprávnenie na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak postupom podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/146/2011).

5. Odvolací súd konštatuje, že exekučný súd správne posúdil vzťah oprávneného, poskytovateľa úveru a povinného ako vzťah spotrebiteľský. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správných skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa preto stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

6. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

7. Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ OZ, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

8. Podľa § 53 ods. 5 OZ, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

9. Odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním exekučného súdu, že rozhodcovská zmluva, uzavretá zároveň so Zmluvou o spotrebiteľskom úvere dňa 17.09.2013, nebola platne uzavretá, a teda nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy je základnou a nevyhnutnou podmienkou, bez ktorej rozhodcovský súd nie je oprávnený konať a rozhodovať. Rozhodcovská zmluva, resp. akýkoľvek iný právny úkon, ak má byť považovaný za platne uzavretý, musí byť prejavom zmluvnej autonómie, t.j. výsledkom slobodnej vôle zmluvných strán. Slobodná vôľa je podmienená informovanosťou o možnostiach voľby medzi viacerými riešeniami a o ich dôsledkoch (tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6M Cdo 9/2012, na ktoré odkázal aj exekučný súd). Forma uzavretej rozhodcovskej zmluvy svedčí záveru, že nejde o individuálne vyjednanú rozhodcovskú zmluvu. Ide o typovú formulárovú zmluvu, ktorá bola povinnému predložená zároveň so Zmluvou o úvere, bez možnosti zmeny jej obsahu, či výberu konkrétneho rozhodcovského súdu, bez možnosti rozhodcovskú zmluvu neuzavrieť. Zmluvné dojednanie, ktoré nie je individuálne vyjednané, je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pričom rozhodcovská zmluva uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu.

10. Súdna kontrola je plne opodstatnená aj v prípadoch, ak sú hlavný zmluvný vzťah (zmluva o úvere) a vedľajší (rozhodcovská zmluva) vyjadrené na samostatných listinách. Nie je dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine, keďže nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory vzniknuté v budúcnosti riešil rozhodca, predformulovaný na tlačive predloženom dodávateľom. Charakteristickou črtou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom, poskytovateľom úveru naformulovaná, pričom povinný v pozícii spotrebiteľa nemal danú reálnu možnosť si rozhodcovskú zmluvu dojednať individuálne a s primeranou starostlivosťou zvážiť dôsledky tohto úkonu. To je tiež prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis, pričom majú vyvolať dojem, že ich prvotne vyžiadala spotrebiteľ.

11. Odvolací súd sa stotožňuje s postupom exekučného súdu, ktorý skúmal predloženú rozhodcovskú zmluvu vo vzťahu k existencii neprijateľných zmluvných podmienok aj v takom prípade, keď rozhodcovská zmluva pripúšťala možnosť voľby, pred ktorým orgánom je zmluvná strana oprávnená domáhať sa svojho práva. O neprijateľnú zmluvnú podmienku vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve ide aj vtedy, ak spotrebiteľ síce má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Odvolací súd zdôrazňuje, že aj pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa ostáva len iluzórnou, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej úverovej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva spravidla všeobecný súd. Odvolací súd nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne vyjednanie nedávalo zmysel. Spôsob, akým je v tomto a v obdobných prípadoch rozhodcovská zmluva predložená spotrebiteľovi, je skôr o nevhodnom spôsobe predloženia zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup predstavuje nekalooobchodnú prax v zmysle ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

12. Ak rozhodcovská zmluva vyžaduje od spotrebiteľa povinnosť podrobiť sa arbitráži, nie je možné, s odkazom na ochranu práv spotrebiteľa, takúto zmluvu akceptovať ako platne uzavretú. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a rozhodcovským súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, t.j. či zmluva resp. doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži, ak sa takto rozhodne dodávateľ. Povinný ako spotrebiteľ spravidla nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde.

13. Charakteristickou črtou formulárových spotrebiteľských zmlúv, či všeobecných obchodných podmienok je, že sa pri uzatváraní zmluvného vzťahu nemenia, sú všeobecné a záujemca o službu tieto podmienky buď prijme alebo ich odmietne a zmluva nevznikne. Formulárová rozhodcovská zmluva, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, spĺňa charakteristiku nekalej zmluvnej podmienky. Tento záver podporuje aj stanovisko Súdného dvora ES vo veci C-243/08 Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustikné Györfi, v ktorom sa o.i. konštatuje, že vopred stanovená zmluvná podmienka nedohodnutá individuálne, ktorá priznáva právomoc pre spory vyplývajúce z uzavretej zmluvy súdu v mieste sídla dodávateľa, či predajcu, spĺňa kvalifikáciu nekalej podmienky podľa uvedenej smernice Rady. Dojednanie, že súdom príslušným na prejednanie prípadných sporov zo spotrebiteľských zmlúv je všeobecný súd v sídle dodávateľa, je tak rovnako možné považovať za nekalú podmienku. Vopred určený rozhodcovský súd v sídle veriteľa, oprávneného, tak bezpochyby spĺňa kritéria, aby bola táto zmluvná podmienka posúdená ako neprijateľná. Zároveň je tiež možné takúto zmluvnú podmienku považovať za uzavretú v rozpore s dobrými mravmi, čím je daná jej neplatnosť podľa § 39 OZ (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011) a je tiež v rozpore s generálnou klauzulou podľa § 53 ods. 1 OZ, s odkazom na § 53 ods. 5 OZ.

14. Je nepochybné, že v čase uzavretia zmluvy mal oprávnený ako dodávateľ služby zákonom explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd konštatuje, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovská zmluva nedohodnutá individuálne zo strany spotrebiteľa, ale vnútená spotrebiteľovi spolu s podpisom zmluvy o úvere ako jej súčasť je za týchto podmienok neplatná. Rozhodcovský rozsudok predložený oprávneným ako exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorému nebola platne zverená právomoc vo veci konať a rozhodnúť a nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilým podkladom pre nariadenie exekúcie. Na túto skutočnosť musí exekučný súd prihliadať v každom štádiu exekučného konania. Práva oprávneného v tomto prípade, vzhľadom na prelomenie zásady res iudicatae (t.j. definovanie rozhodcovského rozsudku zo dňa 17.03.2016 sp. zn. SRSAspA 06297/15 ako nulitného právneho aktu), vo vzťahu k možnosti vymôcť pohľadávku voči povinnému prostredníctvom žaloby podanej na všeobecnom súde nie sú dotknuté.

16. Z uvedeného je zrejmé, že odvolacie námietky oprávneného nie sú dôvodné a súd prvej inštancie postupoval správne, keď podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal exekučný titul a následne žiadosť o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi zamietol.

17. Odvolací súd preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolaním napadnuté uznesenie exekučného súdu ako vecne správne potvrdil.

18. Judikatúra súdov vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší c/a Francúzsko z 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na vyslovenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy sa nezaoberal ostatnými odvolacími námietkami. Neplatná rozhodcovská zmluva nie je spôsobilá založiť právomoc akéhokoľvek rozhodcovského súdu, preto odvolací súd neskúmal splnenie podmienok v zmysle § 73 ods. 5, 8 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

19. O trovách odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v samostatnom rozhodnutí, ktorým sa exekučné konanie končí (analog. § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 44 ods. 4 Exekučného poriadku).

20. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát krajského súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).